

## **ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ІННОВАЦІЙНІ ВІДОСИНИ В КОНКУРЕНТНОМУ СЕРЕДОВИЩІ**

**Волков А.Д.**, магістрант

Науковий керівник – канд. екон. наук, проф. **Н.М. Смольнякова**  
*Харківський державний університет харчування та торгівлі*

Інтеграційні та глобалізаційні процеси на сучасному етапі розвитку утворюють додаткові можливості для розвитку окремих країн та видів діяльності. Ступінь їх позитивного або негативного впливу на національне господарство значно залежить від характеру участі країни в міжнародному розподілі праці, стану конкуренції, рівня мобілізації економічного потенціалу суб'єктів господарювання, розвитку інноваційних відносин (як способу формування основних джерел конкурентних переваг).

Активність інноваційних відносин в економічній системі залежить від об'єктивних і суб'єктивних, а також зовнішніх і внутрішніх факторів. Об'єктивну природу мають ті фактори зовнішнього середовища, які зумовлені довгостроковими тенденціями, що непов'язані з вольовими рішеннями конкретного суб'єкта. Суб'єктивну – ті, дія яких є прямим наслідком свідомо прийнятих рішень. Об'єктивні та суб'єктивні фактори координуються, взаємопроникають та утворюють систему мотивації для формування інноваційної стратегії. Під час формування конкурентних переваг необхідно враховувати взаємозв'язок між дією об'єктивних факторів у різні періоди розвитку економіки та інноваційною активністю. Найбільш активно на неї впливають: прибуток (головний спонукальний мотив); вартість, що визначає необхідність взаємовигідного обміну у всіх видах угод; попит і пропозиція, які визначають зв'язки між виробництвом і споживанням; конкуренція як механізм, з допомогою якого виявляється форма руху ринкової економіки; циклічний розвиток, що зумовлює зв'язок ділової активності з певною фазою циклу.

За сучасних умов урахування фактору вартості передбачає оцінку можливого негативного ефекту інноваційних відносин, що є суттєвим для розробки інноваційної стратегії. В процесі її формування важливо визначити не тільки цілі інноваційного процесу, але й джерела його фінансування.

Вплив прибутку проявляється наступним чином. За умов високої середньої норми прибутку у підприємств відсутній вагомий стимул до ризикованих інноваційних проектів. У той же час в інноваційній діяльності слід урахувувати те, що за сучасних умов цільова функція

фірми перетворилась з функції однієї змінної (прибутку) на функцію декількох змінних (прибуток, обсяг продажу, частка ринку, технологічне зростання). Перехід до виробництва та ринку, орієнтованих на конкретного споживача, значно ускладнює отримання додаткового прибутку. Сучасний ринок все частіше обумовлює отримання високої норми прибутку за рахунок інновацій.

Відносно попиту та пропозиції перед будь-якою економічною системою постає завдання прогнозування попиту на майбутнє нововведення. Не менш складним є урахування впливу пропозиції на інноваційну діяльність, яка впливає на ціни ресурсів, технологію виробництва, податки та дотації, кількість конкурентів тощо.

Інноваційний процес виступає як рівнодіюча багатьох економічних факторів, що має прояв у механізмі конкуренції. Певною мірою інноваційні відносини є породженням конкуренції, а результати є засобом конкурентної боротьби. Оцінка впливу циклічності економічного розвитку на інноваційні процеси є важливою у зв'язку з тим, що кожна його фаза змінює умови для розвитку інноваційних відносин.

Вплив об'єктивних факторів на інноваційні відносини знаходиться в органічному взаємозв'язку із суб'єктивними чинниками, серед яких виділяють: інноваційну політику держави як важливу складову державної економічної політики; грошово-кредитну політику організацій, що виступають в ролі інвесторів; стратегії конкуруючих фірм, у тому числі наукових установ; поведінку споживачів, від якої значною мірою залежить наявність попиту на нововведення, що виникають в результаті розвитку інноваційних відносин.

В умовах сприятливого зовнішнього середовища для нововведень, їх впровадження цілком залежить від внутрішніх факторів інноваційної активності. Урахування останніх є основною розробки дієвого механізму впливу економічної системи на інноваційні відносини в конкурентному середовищі.

### **Інформаційні джерела:**

1. Шумпетер Й. Теория экономического развития: исследования предпринимательской прибыли, капитала, кредита и цикла конъюнктуры / Й. Шумпетер: пер. с англ. – М.: Прогресс, 1982. – 455 с.

2. Інноваційна економіка як передумова розвитку конкурентних переваг / Чорна М.В., Смольнякова Н.М. // Актуальные научные исследования в современном мире: сб. науч. трудов – Переяслав-Хмельницкий, 2017. – Вып. 3(23), Ч. 4 – 145 с. – С. 133-138.